

Projekt
Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Toszku
z dnia

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Toszku**

**Gminny Program
Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w rodzinie
w Gminie Toszek na rok 2013**

Opracował:

*Ośrodek Pomocy Społecznej
w Toszku*

*Toszek
listopad 2012 r.*

SPIS TREŚCI	s.2
WSTĘP.....	s.3
1. PODSTAWA PRAWNA.....	s.4
1.1. USTAWA Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982R. O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI (Dz.U. z 2007R. Nr 70, poz.473 z PÓŹN. ZM.).....	s.4
1.2. USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005R. O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII (Dz.U. z 2005R. Nr 179, poz. 1485 z PÓŹN. ZM.)	s.5
1.3. USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005R. O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE (Dz.U. z 2005R. Nr 180, poz. 1493 z PÓŹN. ZM.).....	s.7
1.4. USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2004R. O POMOCY SPOŁECZNEJ (Dz.U. z 2009R. Nr 175, poz. 1362 z PÓŹN. ZM.).....	s.4
1.5. USTAWA Z DNIA 13 CZERWCA 2003R. O ZATRUDNIENIU SOCJALNYM (Dz.U. z 2003R. Nr 122 poz. 1143 z PÓŹN. ZM.).....	s.5
1.6. USTAWA Z DNIA 24 KWIEŹNIA 2003R. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I WOŁONTARIACIE (Dz.U. z 2010R NR 234 poz. 1536 z PÓŹN. ZM.).....	s.7
2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	s.12
2.1. STRUKTURA LUDNOŚCI – DANE DEMOGRAFICZNE	s.12
2.2. STRUKTURA PROBLEMOWA SPOŁECZNOŚCI GMINY TOSZEK.....	s.13
2.3. LOKALNA DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH - WNIOSKI	s.14
3. ANALIZA SWOT	s.15
3.1. SILNE STRONY, SŁABE STRONY, SZANSE, ZAGROŻENIA	s.15
4. CELE PROGRAMU.....	s.16
4.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	s.16
4.2. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	s.16
5. PLANOWANE DZIAŁANIA	s.17
5.1. PLANOWANE DZIAŁANIA I ICH PRZEWIDYWANE REZULTATY Z ZAKRESU PROFILAKTYKI, PRZECIWDZIAŁANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	s.17
5.3. PLANOWANE DZIAŁANIA I ICH PRZEWIDYWANE REZULTATY Z ZAKRESU PROFILAKTYKI, PRZECIWDZIAŁANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW PRZEMOCY	s.18
6. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	s.19
6.1. WYNAGRADZANIE MIEJSKO GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	s.19
6.2. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	s.20
6.2. PLAN WYDATKÓW PROGRAMU PRZEWIDZIANY DO REALIZACJI W ROKU 2013.....	s.21

Gminny Program Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w Gminie Toszek na rok 2013, zakłada realizację przedsięwzięć z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, przy współpracy przedstawicieli instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych. Podstawową sferą realizowanych zadań jest profilaktyka prowadzona szczególnie wśród osób młodych oraz dorosłych mieszkańców Gminy Toszek. Ważne wyzwanie niniejszego programu stanowi zmiana postaw i zachowań mieszkańców wobec powyższych problemów, reakcji na nie w oparciu o wiedzę społeczności lokalnej. Planuje się, że podejmowane działania realizowane będą w oparciu o:

- zwiększenie dostępu i podniesienie jakości edukacji dotyczącej spożywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
- zwiększenie oraz zapewnienie równego dostępu do usług z zakresu promocji zdrowia i wczesnej interwencji,
- zwiększenie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego,
- zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu,
- objęcie ofertą terapii osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie edukacji z zakresu przemocy w rodzinie,
- prowadzenie pozostałych działań o charakterze interdyscyplinarnym.
- prowadzenie zajęć o charakterze wspierającym rozwiązywanie problemów z zakresu uzależnień, przemocy i profilaktyki.

Zadaniem gminnego Programu jest sprzyjanie powstawania spójnego systemu działań, które redukować będą wszelkie zachowania ryzykowne, patologie społeczne związane z problemem alkoholowym, narkomani oraz przemocy w rodzinie.

1. PODSTAWA PRAWNA:

1.1 *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),*

Zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), w oparciu o art. 1 organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Organy, o których mowa wyżej popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

1. Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
2. Działalność wychowawczą i informacyjną;
3. Ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
4. Ograniczanie dostępności alkoholu;
5. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
6. Zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Członkowie rodziny osoby uzależnionej od alkoholu, dotknięci następstwami nadużywania alkoholu przez osobę uzależnioną, uzyskują w publicznych zakładach opieki zdrowotnej świadczenia zdrowotne w zakresie terapii i rehabilitacji współuzależnienia oraz profilaktyki. Za świadczenia te od wymienionych osób nie pobiera się opłat. Dzieci osób uzależnionych od alkoholu, dotknięte następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców, uzyskują bezpłatnie pomoc psychologiczną i socjoterapeutyczną w publicznych zakładach opieki zdrowotnej i publicznych poradniach specjalistycznych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych. Pomoc niesiona dzieciom przez osoby lub instytucje może być udzielona wbrew woli rodziców lub opiekunów będących w stanie nietrzeźwym.

*1.2 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
(Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),*

W oparciu o Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.), przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

1. Działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
2. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
3. Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
4. Nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
5. Zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
6. Nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie w tym także ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie i regionalne ośrodki polityki społecznej. W realizacji tych zadań mogą uczestniczyć organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury fizycznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego lub przeciwdziałania patologiom społecznym, promocji i organizacji wolontariatu, po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.³), a także samorządy zawodów medycznych, rodziny osób uzależnionych, oraz grupy samopomocy osób uzależnionych. W art. 10 cyt. ustawy przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- a. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- b. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- c. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- e. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W ramach wymienionej ustawy przewidywana jest działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza, która obejmuje:

- a. promocję zdrowia psychicznego;
- b. promocję zdrowego stylu życia;

- c. informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach;
- d. edukację psychologiczną i społeczną;
- e. edukację prawną;
- f. działania interwencyjne w szczególności:
 - a. wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów wychowawczych jednostek organizacyjnych systemu oświaty;
 - b. wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów przygotowania zawodowego osób zajmujących się wychowaniem oraz profilaktyką w szkołach i innych placówkach systemu oświaty oraz w szkołach wyższych;
 - c. prowadzenie działalności zapobiegawczej, w szczególności w środowiskach zagrożonych uzależnieniem.

Zgodnie z art. 25 cyt. ustawy podjęcie leczenia, rehabilitacji lub reintegracji osób uzależnionych jest dobrowolne, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

*1.3 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),*

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako naruszenie podstawowych praw człowieka, w tym prawa do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- a. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- b. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- c. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- d. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 cyt. ustawy oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- a. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- b. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- c. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- d. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- e. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

*1.4 Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej
(Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),*

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), wskazuje na fakt, iż Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. W myśl art. 7 wym. ustawy pomocy udziela się w szczególności z powodu:

- a. ubóstwa;
- b. sieroctwa;
- c. bezdomności;
- d. bezrobocia;
- e. niepełnosprawności;
- f. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- g. przemocy w rodzinie;
- h. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- i. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- j. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- k. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- l. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- m. alkoholizmu lub narkomanii;
- n. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- o. klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- a. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- b. pracy socjalnej;
- c. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- d. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- e. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- f. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą.

**1.5 Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(Dz. U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143 z późn. zm.),**

Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (jt. Dz. U. z 2003 r. Nr 122 poz. 1143 z późn. zm.), stosuje się w szczególności do:

- 1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 2) uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- 3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- 4) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- 5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 6) zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

W ramach wyżej wymienionej ustawy może być wdrożone zatrudnienie wspierane w formie:

- 1) prac społecznie użytecznych na zasadach określonych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 2) skierowania do pracy na zasadach określonych w art. 16 cyt. ustawy;
- 3) rzecznictwa, poradnictwa zawodowego, psychologicznego i społecznego dla osób realizujących prace społecznie użyteczne w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, podejmujących zatrudnienie, działalność gospodarczą, zakładających lub przystępujących do spółdzielni socjalnej.

Zatrudnienie wspierane realizowane jest w ramach indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 18 cyt. ustawy Gmina, organizacja pozarządowa oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 3, prowadzące reintegrację zawodową i społeczną dla osób, o których mowa w art. 1, mogą prowadzić klub integracji społecznej. W klubach integracji społecznej można organizować w szczególności:

- a. działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej;
- b. prace społecznie użyteczne;
- c. roboty publiczne;

- d. poradnictwo prawne;
- e. działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych;
- f. staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Uczestnictwo w klubach integracji społecznej jest dobrowolne. Warunkiem uczestnictwa w klubie integracji społecznej jest realizacja kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. Okres uczestnictwa w klubie integracji społecznej jest ustalany indywidualnie z każdym z uczestników. Zakończenie uczestnictwa w klubie integracji społecznej może zostać potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez podmiot prowadzący klub integracji społecznej, nie później jednak niż 2 miesiące od daty zakończenia zajęć w klubie integracji społecznej.

1.6 Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 nr 234 poz. 1536 z późn. zm).

W myśl Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

Organizacjami pozarządowymi są:

- 1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,
- 2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku
– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,

którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- a. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- b. stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- c. spółdzielnie socjalne;
- d. spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.2), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Sfera zadań publicznych, o której mowa w art. 3 ust. 1, obejmuje zadania w zakresie:

- a. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- b. działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- c. działalności charytatywnej;
- d. ochrony i promocji zdrowia;
- e. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- f. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym itd.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. Szczegółowe kryteria oceny powinny uwzględniać przede wszystkim wkład pracy społecznej w realizację inicjatywy lokalnej.

2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

2.1 Informacje ogólne o Gminie z uwzględnieniem struktury demograficznej mieszkańców.

Gmina Toszek jest gminą miejsko-wiejską położoną w zachodniej części województwa śląskiego w obrębie rolniczego zaplecza aglomeracji śląskiej, administracyjnie należy do powiatu gliwickiego. Sąsiaduje z gminami: Wielowieś, Rudziniec, Pyskowice (powiat gliwicki), Zbrosławice (powiat tarnogórski), Ujazd, Strzelce Opolskie (powiat strzelecki w województwie opolskim). Zachodnia granica gminy Toszek pokrywa się z granicą województw: śląskiego i opolskiego. Gmina zajmuje obszar o powierzchni 9982 ha, z czego 90,3% stanowi część wiejska, a 0,7% - miejska. Lasy stanowią 16,1% terenu gminy. Liczba mieszkańców ok. 11 tys, obszar wiejski zamieszkuje 62,9% ogółu ludności, miejski – 37,1%. Siedzibą władz gminy jest miasto Toszek.

W skład gminy wchodzi miasto Toszek i 14 sołectw: Boguszyce, Ciochowice, Kotulin, Kotliszowice, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pawłowice, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Proboszczowice, Sarnów oraz Wilkowiczki. Gmina ma charakter typowo rolniczy: ponad 70% powierzchni to użytki rolne, 17% wynoszą lasy. Powierzchnia Gminy w ha wynosi 9982 (stan na 2010 GUS) a liczba ludności 9404, liczba kobiet na 100 mężczyzn w 2010 roku wynosiła 105, natomiast liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 55,1. Pracujących na 1000 osób w 2010 roku wykazano 141 a bezrobotnych zarejestrowanych 321 w tym kobiety stanowiły 56,1 %. Udział beneficjentów pomocy społecznej w % ogółu ludności w 2010 roku wynosił w Gminie 6,3%. W Gminie funkcjonuje pięć szkół podstawowych i gimnazjum.

2.2. Struktura problemów społecznych Gminy Toszek.

Gmina Toszek boryka się z wieloma problemami takimi jak: bezrobocie, alkoholizm oraz przemoc domowa.

Problemy związane z piciem alkoholu w Gminie Toszek znajdują wyraz w różnych sferach życia społecznego. Piciu alkoholu towarzyszy osiąganie przyjemności, ale jednocześnie powoduje szkodliwe konsekwencje. Spożywanie alkoholu powoduje spadek wydajności pracy oraz wzrost kosztów w sferze opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, wymiarze sprawiedliwości itp. Alkohol ma związek z wieloma przypadkami łamania prawa, przestępstwami, samobójstwami i aktami przemocy. Piciu alkoholu towarzyszy używanie innych substancji uzależniających, które wpływają na wzrost wskaźnika zachorowalności i śmiertelności.

Z diagnozy środowiska lokalnego Toszka przeprowadzonej w 2011 roku wynika, że na terenie Gminy Toszek znajduje się znaczna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Łatwy dostęp do zakupu alkoholu przyczynia się do większego spożywania alkoholu a zatem również zażywania narkotyków, stosowania dopalaczy i innych środków psychoaktywnych przez społeczność lokalną w tym młodzież, co w efekcie przyczynia się do negatywnych zjawisk, takich jak: pobicia, uszkodzenie mienia, kradzieże oraz przemoc domowa. Największa skala zachowań marginalnych występuje w okresie wakacyjnym, wolnym od zajęć szkolnych, z uwagi na brak alternatywnego spędzania wolnego czasu. Przeprowadzona diagnoza przez Ośrodek Edukacji Profilaktyki w 2011 roku w Gminie Toszek opracowała wnioski z których wynika że, najważniejszymi problemami w Gminie jest: bezrobocie, przestępczość, agresja oraz alkoholizm, aż 12% mieszkańców przyznało się do kontaktu z narkotykami, do znajomości osób zażywających narkotyki przyznało się 25% respondentów, aż 47% ankietowanych przyznało się do znajomości osób doświadczających przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony najbliższych a prawie połowa badanych zna przypadki bicia dzieci przez rodziców. Badania wśród dzieci i młodzieży wskazały na problemy z nadużywaniem przez nich substancji psychoaktywnych, głównie alkoholu. Do kontaktu takiego rodzaju używek przyznało się 11% uczniów szkoły podstawowej oraz 63% uczniów gimnazjum. Wyniki badań wskazały na niski poziom wiedzy wśród młodzieży na temat środków psychoaktywnych i ich negatywnego wpływu na życie. Dane wskazały również na wzrost przyzwolenia rodziców do kontaktu ich dzieci z alkoholem. Uczniowie wskazywali własny dom jako miejsce pierwszego spożycia środków psychoaktywnych. Młodzież wskazywała również na łatwy dostęp do alkoholu w punktach sprzedaży. Uczniowie przyznali również, że palą papierosy 6% uczniów szkoły podstawowej oraz 37% gimnazjalistów. Gimnazjaliści wskazali, palenie papierosów jako nałóg i również zakup papierosów nie jest trudnym zadaniem. Do spożycia narkotyków przyznało się 3% uczniów gimnazjum. Do spożywania dopalaczy przyznało się 3% uczniów szkoły podstawowej oraz 7% uczniów szkoły gimnazjalnej, w większości przypadków zażywanie dopalaczy miało charakter incydentalny.

Część uczniów chciałaby uczestniczyć w zajęciach profilaktycznych poświęconych powyższym problemom 10% szóstoklasistów i 36% uczniów gimnazjum. W badanych szkołach występuje zjawisko przemocy, do której dochodzi kilka razy w miesiącu. Najczęstszą formą są wulgarne „odzywki”. Do bycia ofiarą przemocy przyznało się 26% uczniów szkoły podstawowej oraz 26% uczniów gimnazjum. W zajęciach profilaktycznych przeciwdziałających przemocy chciało wziąć udział 735 uczniów klas podstawowych oraz 28% uczniów klas gimnazjalnych¹.

¹ Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Toszek – Raport z badań za rok 2011r

2.3. Lokalna Diagnoza Problemów Społecznych - wnioski.

Wnioski z przeprowadzonej w 2011 roku Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Toszek wskazują na konieczność:

- prowadzenia intensywniejszych kontroli punktów sprzedaży alkoholu, a także przeprowadzenia szkoleń dla sprzedawców alkoholu;
- zintensyfikowania patroli służb zajmujących się zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa w gminie.
- zwiększenia dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy adresowanych do różnych grup społecznych, np. przeprowadzenie kampanii edukacyjno-profilaktycznej dla rodziców.
- edukacji młodzieży z zakresu przekazywania wiedzy na temat środków psychoaktywnych i ich negatywnego wpływu na życie;
- prowadzenia działań profilaktycznych, m.in. uświadamianie konsekwencji nadużywania alkoholu w młodym wieku;
- kontrolowania punktów sprzedaży wyrobów tytoniowych;
- uświadamiania dzieciom negatywnych skutków zażywania narkotyków;
- opracowania skutecznego programu przeciwdziałającego przemocy w placówkach oświatowych;
- prowadzenia działań profilaktycznych przeciwdziałających przemocy;
- organizowania spotkań z rodzicami w celu kształtowania prawidłowych umiejętności wychowawczych;
- prowadzenia szkoleń dla sprzedawców i uświadamianie im prawnych i moralnych skutków sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym oraz niepełnoletnim.

3. Analiza SWOT.

Nazwa instytucji z których zebrano dane	Silne strony	Słabe strony
Jednostki gminy: - Szkoła Podstawowa - Toszek, - Szkoła Podstawowa - Pniów, - Szkoła Podstawowa - Kotulin, - Szkoła Podstawowa - Paczyna - Gimnazjum Toszek, Sołectwa: - Sołectwo Samów, - Sołectwo Płużniczka, - Sołectwo Boguszyce, - Sołectwo Kotliszowice, - Sołectwo Pisarzowice, Pozostałe: - Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Toszek, - Związek Harcerstwa Polskiego – Szczep Harcerski „IGNIS” Toszek. - Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku	- Brak negatywnych zjawisk związanych z problematyką uzależnień w środowisku, - Prowadzenie działań zapobiegawczych, - Opracowanie i realizacja szkolnego programu profilaktyki środowiskowej, - Wspomaganie zdrowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży, - Przeciwdziałanie przemocy i agresji, programy informacyjno-educacyjne, - Zajęcia alternatywne, prowadzenie interwencji wobec osób z grup ryzyka, - Prowadzenie spotkań terapeutycznych, - Współpraca z rodzicami oraz instytucjami zajmującymi się profilaktyką. - Edukacja z zakresu profilaktyki uzależnień, - Nauka racjonalnego wykorzystania czasu wolnego. - W sołectwach Boguszyce i Kotliszowice nie występują zjawiska dot. alkoholizmu, narkomanii i przemocy. - Profesjonalna kadra OPS Toszek. - Pozyskiwanie przez OPS dodatkowych środków na projekty wspierające realizację programu	- Zjawisko występowania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, - Izolacja z otoczeniem dzieci i młodzieży, - Nadpobudliwość dzieci i młodzieży, - Roszczeniowość dzieci i młodzieży, - Brak placówki o charakterze socjoterapeutycznym, - Niewłaściwe wzorce społeczne, - Negatywny wpływ grupy rówieśniczej, - Ciekawość oraz wpływ mediów na dzieci i młodzież, Mały wymiar godzinowy programów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy, Wzrost problemu uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych, - Niski budżet gminy na realizację programu, Brak placówek typu: KIS i KA (Klub Integracji Społecznej), (Klub Abstynenta), o charakterze wspierającym.
	Szanse	Zagrożenia
	- Nawiązanie bliskich relacji z otoczeniem wśród dzieci i młodzieży, - Odbudowa poczucia bezpieczeństwa wśród osób młodych, - Kształtowanie właściwych postaw wśród osób młodych, - Wzrost samooceny, - Wzrost wiedzy nt. zakresu środków odurzających oraz zachowań przemocowych - Rozwijanie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, - Utworzenie i kierowanie do Klubu Integracji Społecznej z oddziałem Klubu Abstynenta - Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą oraz problemem uzależnień, - Realizacja programu profilaktycznego z elementami zajęć kulturalnych, warsztatów profilaktycznych oraz zajęć sportowych, - Edukacja w zakresie wczesnej interwencji, - Zaangażowanie rodziców we współpracę ze szkołą, - Zwiększenie świadomości uczniów na temat skutków prawnych stosowania przemocy, zażywania środków psychoaktywnych i nadużyć w internecie, - Prowadzenie ukierunkowanej pracy socjalnej w zakresie rodzin z problemem przemocy i uzależnieniami przez OPS, - Kierowanie do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	- Nieumiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych (brak umiejętności odmawiania) przez dzieci i młodzież, - Niewłaściwa komunikacja interpersonalna wśród osób młodych, - Znaczący odsetek dzieci z rodzin problemowych, - Agresja wśród młodocianych, - Absencja na zajęciach szkolnych, - Wzrost zachowań społecznie nieakceptowanych, - Brak promocji do następnej klasy lub szkoły. - Nieumiejętne wykorzystanie wolnego czasu, - Brak pomysłu na właściwe spędzanie wolnego czasu, - Zainteresowanie używkami, dominacja osób z grup patologicznych, - Ocena środowiska (presja społeczna) oraz postrzeganie stereotypowe, - Ostracyzm społeczności lokalnych a tym samym brak ich wsparcia, - Łatwa dostępność alkoholu w punktach sprzedaży. - Brak wiedzy nt. uzależnień oraz przemocy wśród mieszkańców - Brak alternatywnych placówek wspierających aktywizację osób uzależnionych, wspierających otoczenie.

4. CELE PROGRAMU.

4.1. Cel Główny.

Profilaktyka, przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w Gminie Toszek.

4.2. Cele szczegółowe.

Dot. problematyki nadużywania alkoholu oraz narkomanii:

- ✓ Edukacja profilaktyczna dot. problematyki uzależnień,
- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień,
- ✓ Wdrażanie działań terapeutyczno – warsztatowo – trenerskich o tematyce profilaktycznej,
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego oraz konsultacji indywidualnych dla osób uzależnionych oraz otoczenia,
- ✓ Motywowanie do podejmowania leczenia odwykowego,
- ✓ Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ✓ Poprawa jakości życia osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia oraz ich otoczenia,
- ✓ Prowadzenie działań o charakterze opiekuńczo wychowawczym oraz aktywizacyjnym dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

Dot. problematyki przemocy:

- ✓ Prowadzenie działań z zakresu ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy,
- ✓ Wdrażanie działań terapeutyczno – warsztatowo – trenerskich o tematyce edukacyjnej,
- ✓ Podejmowanie działań edukacyjnych, korekcyjnych i terapeutycznych dla osób stosujących przemoc,
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego oraz konsultacji indywidualnych dla ofiar przemocy,
- ✓ Motywowanie do zmiany osób dotkniętych przemocą,
- ✓ Współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze przemocy.

5. PLANOWANE DZIAŁANIA

5.1 Planowane działania i ich przewidywane rezultaty z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii poprzez:

- Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych w placówkach oświatowych poprzez finansowanie usług przeprowadzenia specjalistycznych warsztatów wraz z elementami superwizji,
- Prowadzenie poprzez finansowanie programów aktywizacyjno – motywacyjnych w Klubie Integracji Społecznej działalności KIS,
- Prowadzenie poprzez finansowanie działalności świetlic opiekuńczo wychowawczych dla dzieci i młodzieży ze środowisk dotkniętych problemem uzależnień z elementami zajęć sportowych i kulturowych w sołectwach: Paczyna, Pniów, Płużniczka, Toszek, Sarnów, Kotulin,
- Finansowanie specjalistycznej pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, warsztatów, treningów specjalistycznych w zakresie problematyki uzależnień,
- Przeprowadzenie konkursu plastycznego oraz małych form teatralnych nawiązujących do tematyki profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży,
- Finansowanie działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Finansowanie działań ewaluacyjnych programu,
- Wspieranie wszelkiej pozostałej działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

Przewidywane rezultaty realizacji programu:

- ✓ Wzrost samooceny wśród odbiorców programu,
- ✓ Zwiększenie poziomu rzetelnej wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych środków odurzających,
- ✓ Wzrost poziomu asertywności wśród odbiorców programu,
- ✓ Zwiększenie aktywności społeczno – zawodowej wśród uczestników zajęć Klubu Integracji Społecznej,

5.2 Planowane działania i ich przewidywane rezultaty z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy.

- ✓ Prowadzenie specjalistycznych konsultacji indywidualnych dla osób uzależnionych i członków ich rodziny poprzez działalność Punktu konsultacyjnego.
- ✓ Inicjowanie działalności grup samopomocowych oraz wsparcia dla ofiar przemocy, grup interwencyjnych itp.
- ✓ Kierowanie odbiorców programu na indywidualną i grupową terapię psychologiczną,
- ✓ Finansowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego,

Przewidywane rezultaty programu:

- **Wzrost wiedzy z zakresu** własnych zasobów radzenia sobie w sytuacji przemocy,
- Wzrost wiedzy z zakresu sposobów zachowania się wobec agresywnych osób,
- Wzrost wiedzy nt. zapoznania się z możliwościami uzyskania pomocy w przypadku doświadczania przemocy,
- Poznanie przez odbiorców swoich słabych i mocnych stron,
- Wzrost samooceny odbiorców.

6. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

6.1 Zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Komisji za pracę na rzecz realizacji Programu przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 90,00 zł brutto, a przewodniczącemu i sekretarzowi Komisji za pracę na rzecz realizacji Programu oraz wykonywane czynności administracyjne w miesięcznej wysokości 110,00 zł brutto.
2. Wynagrodzenie określone w pkt. 1 wypłacone będzie każdorazowo na podstawie sporządzonej listy wypłat przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku. Wypłata nastąpi po przedstawieniu i zaakceptowaniu przez Burmistrza Toszka raportu wraz z listą obecności z działalności pracy komisji za każdy miesiąc zgodnie z wzorem określonym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku.
3. Komisja wykonuje swoje obowiązki nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu.

6.2. Zasady finansowania programu

1. Cele i zadania, o których mowa w Programie, finansowane są z dochodów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Niewykorzystane środki w danym roku kalendarzowym na realizację Programu w części dotyczącej alkoholu i narkomanii przechodzą na realizację Programu w roku następny.
3. Wysokość środków przeznaczonych na realizację celów i zadań ustala budżet Gminy, a szczegółowo plan wydatków, zamieszczony w pkt. 6.3 Programu.
4. Sposób dokonywania wydatków, opisywanie dokumentów księgowych, kwalifikowalności poszczególnych kosztów z zachowaniem wszelkich należnych procedur w ramach Programu określa Lider Programu – Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku.

6.3 Realizatorzy programu:

Lider Programu:

Gmina Toszek/ Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy Programu:

1. „Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Toszku, ul. Wilkowicka 2, 44-180 Toszek
2. Gimnazjum im. Ireny Sendler w Toszku, ul. Dworcowa 27, 44-180 Toszek
3. Szkoła Podstawowa w Paczynie, ul. Wiejska 80, 44-120 Pyskowice
4. Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie, ul. Szkolna 4/1, 44 – 120 Pyskowice
5. Szkoła Podstawowa w Kotulinie, ul. Gliwicka 13, 44 – 120 Pyskowice
6. Publiczne Przedszkole w Toszku, ul. Dworcowa 21, 44-180 Toszek
7. Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, ul. Zamkowa 10, 44-180 Toszek
8. Parafia Św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Zamkowa 1, 44 – 180 Toszek
9. Parafia Św. Michała Archanioła, ul. Skalna 3, 44 – 180 Kotulin,
10. Parafia Pod Wezwaniem Wszystkich Świętych, ul. Kościelna 19, 44 – 187 Sieroty
11. Parafia Św. Małgorzaty, Płużnica 1, 87 – 214 Płużnica
12. Parafia Św. Marcina Biskupa, ul. Wiejska 67, 44-174 Paczyna,
13. Szpital Psychiatryczny ZOZ, ul. Gliwicka 5, 44 – 180 Toszek
14. Organizacje pozarządowe
15. Sołectwa w Toszku

6.3 Plan wydatków programu przewidzianych do realizacji w roku 2013

Plan wydatków

Dział / Rozdział	Nazwa		Plan	
851	<u>Ochrona zdrowia</u>		<u>140.000,00</u>	-
85153	Zwalczanie narkomani		10.000,00	-
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10.000,00	Wynagrodzenie dla konsultanta ds uzależnień
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi		130.000,00	
	3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	6.960,00	Wynagrodzenie dla członków Komisji RPA
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	26.293,10	Wynagrodzenia przewidziane dla: 1. Koordynatora – pedagoga – superwizor – 4/5 etatu – 18.003,98 2. Wynagrodzenie za prace socjalną – 8.289,12
	4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	4.782,72	Składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od wynagrodzeń.
	4120	Składki na Fundusz Pracy	644,18	
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	58.976,00	1. Trenerzy w szkołach – 3.000,00 2. Opiekunki na świetlicach 16h/m – 27.648,00 3. Zajęcia sportowe – warsztaty – 5.400,00 4. Warsztaty umiejętności życiowych 2 gr – 60h – 5.400,00 5. Warsztaty komputerowe 2 gr – 60h – 5.400,00 6. Grupa AA – wsparcia – 1 raz w tyg. 2 h – 1.728,00 7. Poradnictwo psychologiczne i prawne – 120 h – 5.400,00 8. Ewaluacja programu – 5.000,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9.224,00	1. Materiały do prowadzenia programów w szkołach – 1.000,00 2. Materiały do prowadzenia zajęć na świetlicach – 6.000,00 3. Materiały i nagrody na konkurs plastyczny – 1.200,00 4. Materiały dla Komisji RPA – 1.024,00
	4220	Zakup środków żywności	11.520,00	Artykuły spożywcze na posiłki dla dzieci – 50 zł/spotkanie – 11.520,00
	4260	Zakup energii	9.600,00	Utrzymanie punktu konsultacyjnego
	4700	Szkolenie pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2.000,00	Szkolenia dla członków Komisji RPA

Dział / Rozdział	Nazwa		Plan	
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie		<u>10.000,00</u>	Wydatki związane są z utrzymaniem Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół działa na podstawie znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 149, poz. 887).
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	7.500,00	Wynagrodzenie przewidziane dla psychologa
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1.500,00	Wydatki związane z utrzymaniem Zespołu Interdyscyplinarnego – zakup materiałów biurowych, tonerów do drukarek, środków czystości, usług pocztowych.
	4300	Zakup usług pozostałych	1.000,00	
<u>OGÓŁEM</u>			<u>150.000,00</u>	